ROK V WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO №20
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1930 R.

SEKCJA NAWOZOWA ZWIĄZKU

Jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu chemicznego jest wytwórczość nawozów sztucznych, której zwłaszcza w dobie obecnej — trwania kryzysu rolnego — poświęcać należy szczególną uwagę. Z tych właśnie wychodząc założeń, Związek Przemysłu Chemicznego — jak już o tem donosiliśmy — powołał do życia przed niedawnym czasem Sekcję Nawozową, gdzie reprezentowane są wszystkie dziedziny produkcji sztucznych nawozów: fosforowych, azotowych i potasowych.

Drugie zkolei plenarne posiedzenie Sekcji odbyło się dn. 3 października r. b. i miało za zadanie rozważenie bieżących zagadnień przemysłu nawozowego oraz załatwienie szeregu spraw organizacyjnych. Obszerniejszą wymianę zdań wywołała sprawa Ustawy o handlu nawozami sztucznemi, która domaga się nowelizacji — w znaczeniu zarówno wprowadzenia wielu istotnych poprawek do tekstu Ustawy, jak właściwego wypracowania przepisów wykonawczych.

Po omówieniu szeregu spraw merytorycznych i organizacyjnych, uchwalono w ostatecznem brzmieniu Regulamin Sekcji, który przytaczamy niżej w dosłownem brzmieniu — przedewszystkiem z uwagi na to, że stanowi on równocześnie normalny regulamin wszystkich sekcyj, działających na terenie Związku.

REGULAMIN SEKCJI NAWOZOWEJ ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

§ 1.

Celem rozważania spraw zawodowych, dotyczących przemysłu nawozów sztucznych, na terenie Związku Przemysłu Chemicznego działa Sekcja Nawozowa, której członkami są przedsiębiorstwa chemiczne należące do Związku i produkujące sztuczne nawozy — po uprzedniem zgłoszeniu swojego akcesu do Sekcji.

§ 2.

Przedmiotem prac Sekcji są wszystkie ogólne, interesujące przemysł nawozów sztucznych sprawy, wniesione bądź przez członków Sekcji, bądź przez Zarząd lub Dyrekcję Związku Przemysłu Chemicznego, przedewszystkiem zaś sprawy celne, kolejowe, opinjowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących nawozów sztucznych i t. d.

§ 3.

Pracami Sekcji kieruje wybierane raz do roku Prezydjum, składające się z przewodniczącego, conajmniej jednego vice - przewodniczącego Sekcji oraz z kooptowanych przez Prezydjum członków. W posiedzeniach Sekcji bierze również udział przedstawiciel Dyrekcji Związku. Protokuł prowadzony jest przez biuro Związku.

§ 4.

Zebrania Sekcji zwoływane są przez Prezydjum w miarę potrzeby; zawiadomienia o posiedzeniach powinny być rozsyłane conajmniej na tydzień przed terminem.

§ 5.

Uchwały Sekcji Nawozowej mają moc obowiązującą dla członków Sekcji i są ważne, jeżeli zapadły prostą większością głosów na zebraniu Sekcji w obecności członków, rozporządzających conajmniej ¼ głosów, obliczonych na podstawie § 21 Statutu Związku Przemysłu Chemicznego, i jeżeli nie sprzeciwiają się przepisom tego statutu i postanowieniom ogólnych zebrań Związku Przemysłu Chemicznego.

§ 6.

Uchwały Sekcji są komunikowane Zarządowi Związku i podlegają wykonaniu, jeżeli w ciągu tygodnia nie zostały przez Zarząd zakwestjonowane. W razie protestu ze strony Zarządu, zakwestjonowana uchwała powinna być poddana pod obrady najbliższego ogólnego zebrania Związku Przemysłu Chemicznego.

§ 7.

Wszelkie piśmienne wystąpienia nazewnątrz Sekcja uskutecznia wyłącznie za pośrednictwem Związku Przemysłu Chemicznego. Wystąpienia zewnętrzne inn go charakteru — przez Związek lub przez Prezydjum Sekcji.

Zebranie Sekcji Nawozowej wskazało, że ta forma porozumiewania się poszczególnych przedsiębiorstw nawozowych, które moją poważny zespół wspólnych interesów, jest nadzwyczajnie celowa i szczególnie w naszych warunkach wskazana.

NOWE TRAKTATY HANDLOWE

Rumunja zawarła ostatnio traktaty handlowe z Francją, Czechosłowacją i Włochami. Na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania Polska korzystać będzie, między innemi, z następujących zniżek celnych, przyznanych innym państwom:

			Cło w lejach za 100 kg.
	224	Mydła w płynie, proszku i pastach nieperf.	3.500
Ex.	278	Kwasy tłuszczowe	1.200
	345	Oleje roślinne	1.200
	1732	Wyroby techniczno-chem. do użytku domowego	
Ex.	1751	Lekarstwa wszelkie jak: pigułki, cukierki, kapsułki, emulsje, tabletki i t. d.	40—350
Ex.	1752	Lekarstwa dozowane	500—600
	1757	Perfumy	800
		Wody do ust	160
		Brylantyna, kremy i pomadki kosmetyczne	250
	1768a	Biel cynkowa	300
		Litopon	320
	1776	Farby artystyczne	2.500
		Kwas winowy	2.500
	1565	Węgiel drzewny w miazdze	325
	1771	Ultramaryna w proszku lub kawałkach	400

KRONIKA

Dn. 8 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem przedyskutowano i załatwiono szereg spraw bieżących i organizacyjnych. W skład członków Związku przyjęta została Fabryka Mydła Eryk A. Kołłontay w Katowicach; w ten sposób Sekcja Tłuszczowa Związku, grupująca wszystkie poważniejsze przedsiębiorstwa tłuszczowe Rzeczypospolitej i w. m. Gdańska, została skompletowana przez największą śląską fabrykę mydła.

Zarząd postanowił rozszerzyć ramy Sekcji Eksportowej Związku, powołując do niej przedstawicieli wszystkich eksportujących przedsiębiorstw chemicznych, jakie należą do Związku. Na przewodniczącego Sekcji Eksportowej powołano p. Inż. Feliksa Wiślickiego.

Do Prezydjum Związku, składającego się dotychczas z pp.: Dr. J. Landaua — Prezesa, Prof. J. Zawadzkiego, Inż. W. Płużańskiego, Inż. J. Wojnara — Wiceprezesów oraz Inż. Z. Toeplitza, Inż. W. Sommera — członków Prezydjum, powołano jeszcze pp.: Inż. F. Wiślickiego i Inż. J. Podraszkę.

Posiedzenia Zarządu Związku postanowiono zwoływać w drugą środę każdego miesiąca o godz. 5-ej po poł., posiedzenia Prezydjum Zarządu — w każdy wtorek o godz. 1 min. 15 w poł.

Celem utrwalenia kontaktu między przedsiębiorstwami prowincjonalnemi i stołecznemi oraz Dyrekcją Związku — postanowiono niektóre posiedzenia sekcyj fachowych Związku odbywać poza Warszawą, w ośrodkach gdzie znajdują się właściwe należące do Związku fabryki.

Dn. 7 października r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem — z pośród spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny — postanowiono: środek izolacyjny, składający się z ca. 70 proc. odpadków korkowych oraz z ca. 30 proc. roztworu celuloidu — clić wg. poz. 60 p. 1. d. taryfy celnej; farby na wodzie bez domieszki pigmentu organicznego — clić wg. poz. 137 p. 5b. taryfy celnej.

Z dniem 1 października 1930 r. podwyższone zostały koszty przewozu kwasu siarkowego drogą zniesienia deklasyfikacji. W nowym układzie stosunków koszty przewozu kwasu 60° Bé wynoszą na typowych przestrzeniach: przy 300 klm. — 25 proc. ad valorem, przy 400 klm. — 29 proc. ad valorem. Tak wydatne obciążenie towaru w wysokim stopniu podwyższa koszty własne produkcji w przemysłach konsumujących, mianowicie w zakresie jedwabiu sztucznego, przemysłu farmaceutycznego, benzolowego, soli nieorganicznych, syntetycznego oraz w przemyśle opartym na przerobie soli.

W związku z powyższem, Związek Przemysłu Chemicznego złożył wniosek do Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej o przywrócenie dawnej stawki przewozowej.

Izba Handlowa Polsko - Rumuńska zwróciła się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zwrócenie uwagi członków Związku na pożytek należenia do Izby; przedsiębiorstwa, eksportujące do Rumunji, istotnie wyciągnąć mogą poważne korzyści z prac wspomnianej Izby.

Podług ostatnio uzyskanych informacyj, Sowiety rozpoczęły import do Polski chlorku wapna, ofiarując go po cenie 4 £. za 1 tonnę franco granica bez cła. Po doliczeniu cła oraz kosztów przewozu, cena franco fabryka odpowiadałaby mniej więcej cenom polskim. Obecnie jednak oferty sowieckie proponują chlorek wapna w cenie 3 £, co ma już niedwuznaczny charakter dumpingowy.

Biuro Związku otrzymało Sprawozdanie o sytuacji gospodarczej okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie i referat Prof. W. Zawadzkiego, Dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, p. t. „Siły wytwórcze ziem wschodnich".

Okręg Izby obejmuje województwa: wileńskie, białostockie, nowogródzkie i poleskie. Wszyscy interesujący się życiem gospodarczem naszych kresów znajdą we wspomnianych wydawnictwach bogate materjały.

NA MARGINESIE

Na rynek księgarski znów rzucono kilka książek adresowych, które spełniać mają zadanie informowania czytelnika o przejawach gospodarczych życia polskiego, zwłaszcza zaś o polskim rynku. Podobne wydawnictwa powinny spełniać doniosłą rolę, zaś kilka z nich, jak np. księga adresowa Inż. Sroki lub znany dobrze „Rocznik o spółkach akcyjnych" stoją na wysokim poziomie i całkowicie wywiązują się z trudnego zadania dokładnego i szczegółowego podawania wiadomości o działających na terenie naszego kraju firmach przemysłowych i handlowych.

Tem gorzej na podobnem tle rysują się ostatnie wydawnictwa w powyższym zakresie, które nietylko niedbalstwem formy, ale przedewszystkiem karygodnem lekceważeniem treści muszą stawiać pod znakiem zapytania celowość podejmowania prac, do których organizatorowie nie są najwidoczniej odpowiednio przygotowani.

Książka adresowa, ostatnio kolportowana na rynku księgarskim, charakteryzuje się wprawdzie potężną objętością (zawiera powyżej 1,000 stron formatu dużej ósemki), lecz treść jej została skonstruowana w sposób, który nazwaćby można humorystycznym, gdyby równocześnie nie był tak beznadziejnie smutny — lekceważeniem elementarnych wymagań, jakie stawiać się zwykło księgom informacyjnym.

Przykładowo tylko wskażemy kilka najdrastyczniejszych szczegółów. Gdyby więc z ilości miejsca, poświęconego opisowi Izb Przemysłowo-Handlowych, sądzić o uprzemysłowieniu właściwych okręgów i ich znaczeniu w życiu gospodarczem Polski, to na pierwszem miejscu znalazłaby się Izba Wileńska (14 stron) na drugiem — Izba Bydgoska (9 stron), na ostatniem — Izba Warszawska (3 strony).

Z rozdziału o miastach dowiaduje się uważny czytelnik, że najgodniejszemi uwagi ośrodkami miejskiemi są w Polsce: Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy (dlaczego w rozdziale o miastach?), Królewsko - Stołeczne miasto Lwów, Lublin, Radom, wolno - królewskie miasto Drohobycz, królewskie wolne miasto Nowy-Targ. O istnieniu takich, z olbrzymią tradycją historyczną i kulturalną, miast jak Kraków czy Wilno, ważnych ośrodków przemysłowych, jak Łódź czy Bielsko, wreszcie o stolicy Państwa — Warszawie zdają się autorowie owej książki adresowej nic nie wiedzieć, nie wspominając o nich ani jednem bodaj słowem.

W rozdziale o Kasach Chorych sporo informacyj o tych instytucjach w Złoczowie, Tarnopolu, Pińczowie; pominięto za to Kasę warszawską, łódzką czy poznańską!

Z całą bezwzględnością należy ostrzec czytelnika przed uczeniem się geografji Polski z omawianego dzieła: dowiedziałby się bowiem — ku swemu wielkiemu zdziwieniu, że Jasło i Kraków leżą w Województwie Warszawskiem, Tczew i Toruń — w Województwie Krakowskiem, Rawa Ruska i Przemyśl — w Województwie Pomorskiem, zaś powiat warszawski — w Województwie Lubelskiem!

A teraz trochę szczegółów dotyczących przemysłu chemicznego. W rozdziale, poświęconym wytwórczości perfumeryjnej, znana z ogłoszeń przedwojenna firma Anna Csillag, (postać kobieca z długiemi włosami i wezwanie do czytelnika: „Ja, Anna Csillag, z włosami na 1,80 mtr. długiemi...") zajmuje 9 wierszy druku garmondowego, najstarsza w Polsce fabryka perfumeryjna Pulsa — 4 wiersze drobnego petitu. W tak zwanej „ogólnej części przemysłu chemicznego" — Sp. Akc. „Rędziny", Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce Boruta" w Zgierzu powięcono po 3 wiersze petitu, zato np. fabryka kwasu węglowego we Lwowie zajmuje 16 wierszy garmondu i t. d. i t. d. Podobnych przykładów możnaby wyliczyć znacznie więcej.

Niepodobna się dziwić że jedno takie wydawnictwo podrywa zaufanie do wszystkich książek adresowych, i że każdy przemysłowiec lub kupiec, któremu proponuje się poparcie wydawnictw informacyjnych — kategorycznie odmówi temu żądaniu, wskazując kompromitujący splot nieścisłości i błędów, jakiemi roi się omawiana książka adresowa.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 69 z dn. 8 października r. b. ukazało się pod poz. 554 Rozporządzenie Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, oraz Spraw Wewnętrznych w sprawie przepisów higjeny i bezpieczeństwa przy przygotowywaniu farb i past zawierających związki ołowiu oraz przy wykonywaniu robót malarskich takiemi farbami.

Rozporządzenie to zawiera szczegółowe przepisy w powyższym zakresie, idące niekiedy tak daleko, że praktycznie biorąc uniemożliwiają one całkowicie stosowanie farb zawierających związki ołowiu. Podobnie rygorystyczne przepisy nie zdają się być wskazane. W ramach samych przepisów istnieją zresztą pewne sprzeczności wewnętrzne; tak np. Rozporządzenie zakazuje wykonywania omawianych prac przez kobiety, równocześnie zaś we wzorze księgi kontroli zaprzecza tej zasadzie, umieszczając w niej rubrykę, wskazującą płeć zatrudnionych robotników.

Rozporządzenie domaga się dokładnego przejrzenia i wprowadzenia szeregu poprawek, co nie jest chyba rzeczą trudną z uwagi na to, że przepisy wchodzą w życie dopiero dn. 8 stycznia 1931 r.

ECHA

Z dniem 1 października r. b. dotychczasowy Dyrektor Zarządzający Zakładów Solvay w Polsce, p. Zygmunt Toeplitz, opuścił zajmowane stanowisko, obejmując funkcje Vice-Prezesa Rady Zakładów Solvay. Na Dyrektora Zarządzającego powołany został p. Inż. Henryk Kułakowski.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,62 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,82 „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlow 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 „
Chlorek cynku 50° Bé	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	750 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
* „ techniczna 85/86%	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	220 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,37 „
„ solny 19°/21° Bé	11,50 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	17 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	275 „
„ „ saponifikat	265 „
Oleum 20%	19,94 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	20,95 „
Siarczan amonu	36 „
* Siarczek sodu 60,62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	12,80—13,92 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem Tłuszcz. „SCHICHT", Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.
„Pepege", Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10